

DECIZIE

30 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Iurie Bejenaru
Ion Druță
Maria Ghervas
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Bucuria” reprezentată de avocatul Sidorencu Maxim,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Bucuria” împotriva Societății pe Acțiuni de Tip Deschis „Rot Front”, intervenient accesoriu Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală cu privire la decăderea din drepturile asupra mărcii,

împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2016, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 16 martie 2015, SA „Bucuria” a depus cerere de chemare în judecată împotriva OAO „Rot Front”, intervenient accesoriu Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală cu privire la decăderea din drepturile asupra mărcii.

În motivarea acțiunii a invocat că cel mai mare producător al produselor de cofetărie din Republica Moldova este fabrica „Bucuria” SA, care livrează pe piața autohtonă produsele de cofetărie, bomboane sub marca „Lapte de pasăre” /Птичье молоко din anul 1967 și bomboanele sub marca „Romanița”/Ромашка din anul 1965.

Susține reclamantul că pe tot parcursul perioadei de producere a produselor de cofetărie în mijloace mass-media electronice și de tipar a fost folosită și promovată producția de cofetărie a SA „Bucuria” cu utilizarea mărcilor „Lapte de pasăre” /Птичье молоко și „Romanița”/Ромашка. Cu toate că Societății pe Acțiuni „Bucuria” nu a înregistrat dreptul asupra mărcilor în litigiu acestea au devenit larg cunoscute consumatorului grație eforturilor depuse de către reclamant, care s-a comportat cu bună-credință vis-a-vis de marca folosită, fără a leza drepturile și interesele legitime atât ale titularilor altor mărci, cât și a consumatorilor.

La fel, menționează că pe parcursul perioadei de 45 ani nu au fost înregistrate careva plângeri petiții cereri privind încălcarea drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor, distribuitorilor producției privind inducerea în eroare asupra calității produselor, privind confundarea sau similitudinea mărcii folosite pe produsele oferite de către SA „Bucuria” cu alte mărci, aceasta fiind un indiciu a legalității și corectitudinii în activitatea reclamantului.

Relatează că utilizarea mărcilor în Republica Moldova de către SA „Bucuria”, calitatea produselor de cofetărie, bomboanelor „Lapte de pasăre” /Птичье молоко și „Romanița”/Ромашка, se confirmă prin diferite probe documentare, iar recunoașterea mărcii de către consumatori, precum și caracteristica calității produselor SA „Bucuria” marcate cu mărcile „Lapte de pasăre” /Птичье молоко și „Romanița”/Ромашка sunt confirmate de către consumatori, inclusiv și impresiile despre nivelul calității produselor se asociază la consumatori cu standarde înalte de calitate a producătorului de cofetărie din Republica Moldova SA „Bucuria”.

Astfel, relatează reclamantul că la data de 23 februarie 2015, fabrica de cofetărie din Moscova „Rot Frint” OAO a înaintat reclamații agenților economici din Republica Moldova cu solicitarea interzicerii comercializării, păstrării pentru comercializare, publicității mărcilor „Lapte de pasăre” /Птичье молоко și „Romanița”/Ромашка, motivând astfel lezarea drepturilor sale în calitate de producător și deținător a dreptului de marcă, ceea ce nu-și găsește confirmare în datele istorice, care demonstrează notorietatea mărcii litigioase de pe timpuri sovietice. Faptul fabricării de către pîrît a produselor cu de numirea „Lapte de pasăre” /Птичье молоко și „Romanița”/Ромашка nu poate împiedica producătorilor din toată lumea, în special din regiunile fostei URSS, fabricarea producției cu marca indicată.

În dezvoltarea motivelor acțiunii reclamantul a menționat că potrivit răspunsului eliberat de ÎS „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare”, din partea pîrîtului fabrica de cofetărie din Moscova „Rot Front” OAO nu au parvenit în adresa Organismului de Certificare Produselor careva cereri de certificare a mărfurilor și serviciilor cu utilizarea mărcii comerciale „Lapte de pasăre” /Птичье молоко și „Romanița”/Ромашка .

Prin urmare, consideră că pârâtul OAO „Rot Front” nu a folosit efectiv marca sa pe teritoriul Republicii Moldova pe parcursul perioadei de la înregistrarea mărcii în ceea ce privește produsele din clasa 30 conform clasificăției internaționale de produse și servicii „produse cacao, produse de cofetărie, înghețată, gheață”, timp de o perioadă ce depășește 5 ani. Or, invocând argumentul deținerii unei mărci înregistrate, fără dovada utilizării pe teritoriul Republicii Moldova, pârâtul blochează activitatea producătorului autohton Societatea pe Acțiuni „Bucuria” situație care nu poate fi tolerată.

Din aceste considerente, insistă asupra faptului că în Republica Moldova lipsesc motive întemeiate pentru neutilizarea mărcii nr.838791 - „Romanița”/Ромашка și mărcii nr. 841 511 - „Lapte de pasăre” /Птичье молоко, ceea ce prin prisma art. 14 alin.(1) din Legea privind protecția mărcilor nr.38 din 29 februarie 2008, duce la decăderea titularului din drepturile asupra mărcii.

Se mai invocă în susținerea pretențiilor din cererea de chemare în judecată precum că prin acțiunile pârâtului se prejudiciază interesele reclamantului, care afectează rentabilitatea activității operaționale producătorului SA „Bucuria”, ceea ce poate duce la stoparea livrărilor producției marcate cu denumirea „Lapte de pasăre” /Птичье молоко și „Romanița”/Ромашка și afectarea intereselor salariale ale angajaților SA „Bucuria”.

Solicită recunoașterea titularului fabrica de cofetărie din Moscova „Rot Front” OAO cu dreptul decăzut asupra mărcilor neutilizate cu nr. 841511 „Птичье молоко” înregistrată la 22 septembrie 2004 și nr. 838791 „Ромашка” înregistrată la 22 septembrie 2004, înregistrate pentru clasa 30 CIPS „produse cacao, produse de cofetărie, înghețată, gheață”, cât și încasarea din contul fabricii de cofetărie din Moscova „Rot Front” OAO în beneficiul său a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2016 acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 08 iulie 2016, SA „Bucuria”, prin intermediul avocatului Sidorenco Maxim, a declarat recurs împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea acestuia, casarea hotărîrii contestate cu restituirea pricinii la rejudecare în prima instanță în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu hotărîrea primei instanțe, considerînd-o neîntemeiată și ilegală, deoarece prin modul de examinare a pricinii instanța de judecată a încălcat dreptul reclamantului la un proces echitabil, neacordînd acestuia posibilitate adecvată să-și realizeze drepturile procedurale și comițînd alte încălcări procesuale, care au avut efect negativ esențial asupra examinării fondului cauzei, care s-a soldat cu emiterea unei hotărîri pripite și nefondate.

În acest context, susține că reprezentanții SA „Bucuria” pe parcursul examinării cauzei cu bună-credință își exercitau drepturile procedurale, prezentau probele în susținerea poziției sale, îi apărau poziția SA „Bucuria” cu mijloace legale procedurale, niciodată nefacînd abuz de drepturile sale procedurale. În special, pe parcursul examinării cauzei SA „Bucuria” a solicitat instanței de judecată să reclame probele de la Serviciul Vamal al RM cu privire la importul producției cu mărcile litigioase de către OAO „Rot Front” pe teritoriul Republicii Moldova, însă Serviciul Vamal în repetate rînduri, la interpelarea instanței, a dat informații contradictorii cu privire la existența sau inexistența importului producției intimatului în Republica Moldova.

Astfel încît, la ședința de judecată din 20 ianuarie 2016, a fost admis demersul reprezentantului SA „Bucuria” privind reclamarea copieii declarațiilor vamale de import de la Serviciul Vamale, ședința de judecată fiind amînată pînă la parvenirea informației solicitatei.

Relatează că după ce au parvenit materialele de al Serviciul Vamal, ședința de judecată a fost stabilită pentru data de 18 mai 2016, însă SA „Bucuria” a solicitat amînarea ședinței de judecată, pe motivul antrenării reprezentantului reclamantului Sidorenco Maxim în alt proces judiciar, fiind prezentate în acest sens dovezi corespunzătoare, dar și reclamantul a anunțat instanța despre intenția modificării pretențiilor din acțiune, fiind în proces de acumulare a probelor. Cererea de amînare a fost înregistrată în cancelaria instanței la 17 mai 2016.

Cu toate acestea, în cadrul ședinței de judecată din 18 mai 2016, cererea de amînare a fost respinsă, fiind încheiată examinarea cauzei în fond, iar ascultarea susținerilor verbale fiind amînată pentru o altă dată, deși instanța era la curent despre intenția modificării pretențiilor din acțiunea depusă de SA „Bucuria”, limitîndu-i ultimei dreptul la realizarea drepturilor sale procedurale ce îi revine conform art. 60 CPC.

Relevă, că ședința următoare a fost numită pentru data de 08 iunie 2016, reprezentanții SA „Bucuria” prezentîndu-se în ședință au înaintat o cerere de reluare a dezbaterilor judiciare pe motivul necesității modificării temeiului acțiunii de bază din decăderea din drepturile asupra mărcii pe motivul neutilizării în recunoașterea notorietății mărcii „Lapte de pasăre”, care constituia obiectul litigiului, însă demersul său a fost respins, ședința de judecată a fost prelungită chiar după ce instanței de judecată i s-a declarat recuzarea pe motivul lezării drepturilor reclamantului, limitînd chiar dreptul său la examinarea cererii de recuzare și procedura acesteia conform prevederilor 52 și 53 CPC.

Așadar, insistă că hotărîrea emisă la 08 iunie 2016 a fost pronunțată de către judecător a cărei recuzare a fost cerută, iar judecătorul nici nu a asigurat dreptul reclamantului la examinarea cererii de recuzare.

La 01 noiembrie 2016, SA „Bucuria”, prin intermediul reprezentantului său – avocatul Sidorencu Maxim a depus cerere de recurs suplimentară, în care a invocat că anume la data de 08 iunie 2016 instanța de fond a admis încălcarea drepturilor fundamentale ale participantului SA „Bucuria” la un proces echitabil, deoarece a lipsit recurentul de dreptul la apărare, iar ulterior și de dreptul la examinarea cererii de recuzare depuse la 08 iunie 2016.

În acest sens recurentul a prezentat instanței de recurs înregistrarea audio a ședinței de judecată ce a avut loc la 08 iunie 2016 pe cauza SA „Bucuria” privind decăderea OAO „Rot Front” din drepturile asupra mărcilor, din acre rezultă că inițial la deschiderea ședinței de judecată instanța a fost notificată despre intenția SA „Bucuria” de a depune cerere de modificare a temeiului și obiectului acțiunii, dar cererea dată nu a fost examinată dat fiind că instanța a comunicat recurentului precum că examinarea cauzei în fond s-a încheiat și au fost numite susținerile verbale. Ca urmare, a parvenit cererea SA „Bucuria” de a relua examinarea cauzei în fond, care a fost respinsă, iar pe urmă a fost respinsă și cererea de amânare pentru a se pregăti de susțineri verbale.

Indică că lezarea evidentă a drepturilor procesuale ale recurentului la apărare în fața instanței și încălcarea principiilor unui proces judiciar echitabil, se atestă și prin faptul că la 08 iunie 2016, instanței de fond i s-a declarat recuzarea, care însă a fost ignorată totalmente de către instanța de fond, care a prelungit examinarea cauzei soldate cu emiterea hotărîrii contestate.

Subliniază că cerere de recuzare a fost formulată verbal în ședința de judecată din 08 iunie 2016, reieșind din faptul că anterior circumstanțele care ar pune la îndoială imparțialitatea instanței nu puteau fi cunoscute recurentului și au devenit cunoscute anume în ședința din 08 iunie 2016, prin urmare, consideră că cerere de recuzare pe deplin se încadrează în prevederile art. 52 alin (2) CPC RM, deoarece solicitantul recuzării a aflat de existența temeiului recuzării sau abținerii după ce a început judecarea pricinii în fond.

Pe de altă parte, invocă că instanța de fond, chiar fără a acorda posibilitatea recurentului de a întocmi cererea de recuzare motivată pentru a aprecia corespunderea cererii de recuzare prevederilor art. 52 alin (2) CPC RM, nu a dat voie recurentului să expună motivele cererii de recuzare cel puțin verbal, din start declarînd că cererea de recuzare nu corespunde art. 52 alin (2) CPC RM și nu urmează a fi examinată.

Astfel, afirmă că instanța de fond fără vreun temei legal de fapt a lipsit SA „Bucuria” de dreptul la declararea recuzării completului de judecată, prevăzut de art. 56 CPC RM, nu a transmis cauza la judecarea recuzării în modul prevăzut de CPC RM, încălcînd în mod evident procedura de examinare a cererii de recuzare prevăzute de art. art. 52, 53, 54 CPC RM.

Prin prisma celor expuse mai sus, menționează că dreptul la un proces judiciar echitabil de către o instanță de judecată obiectivă și imparțială, se menționează în art. 6 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului. Criteriile noțiunii „imparțialității” au fost elaborate nu doar la nivel național, dar și prin prisma practicii Curții Europene pentru Drepturile Omului, care odată cu aderarea Republicii Moldova la Convenția Europeană pentru Drepturile Omului a devenit partea integrantă a sistemului de drept național.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 08 iulie 2016, împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2016, în termen.

04 august 2016, în adresa OAO „Rot Front” și intervenientului accesoriu Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a fost expediată copia recursului declarat de către SA „Bucuria” cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

La 25 august 2016 Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a depus referința la recursul declarat în care a menționat că deoarece nu sunt invocate careva pretenții față de Agenție, și corespunzător, Agenția nu invocă pretenții față de părțile implicate în litigiu, admiterea sau respingerea cerințelor recurentului rămâne la decizia instanței judecătorești, în dependență de probele prezentate de părți.

La 01 septembrie 2016, OAO „Rot Front” prin intermediul avocatului Radu Jigău a depus referință la recursul declarat, în care a invocat caracterul neîntemeiat al acestuia și a solicitat respingerea lui ca fiind neîntemeiat și ilegal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din sensul prevederilor art. 432 alin. (5) CPC rezultă că încălcarea esențială a normelor de drept procedural se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

După cum se constată la caz recurentul SA „Bucuria” contestând hotărârea Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2016, a invocat ca temei de anulare a hotărârii și faptul lezării drepturilor sale procesuale la apărare în fața instanței, precum și încălcarea principiilor unui proces judiciar echitabil, ce se demonstrează prin ignorarea de către instanța de judecată a cererii de recuzare formulată verbal în ședința de judecată din 08 iunie 2016, care a fost respinsă de judecătorul recuzat cu încălcarea procedurii stabilite pentru examinarea cererii de recuzare prevăzute de art. 52, 53, 54 CPC.

Astfel, după cum rezultă din actele cauzei, și anume din procesul-verbal al ședinței de judecată din 08 iunie 2016, reprezentantul recurentului SA „Bucuria”, avocatul Sidorencu Maxima a înaintat cererea verbală de recuzare a judecătorului Natalia Simciuc de la examinarea prezente cauze.

Cu toate acestea, judecătorul recuzat, încălcând procedura examinării a unei cereri de recuzare, a lăsat fără examinare cererea de recuzare înaintată de reprezentantul SA „Bucuria”, motivând prin faptul că examinarea cauzei s-a ajuns la etapa susținerilor verbale, pe când propunerea de recuzare, prin prisma art. 52 alin.(2) trebuie să fie motivată și prezentată pînă la începerea dezbaterii pricinii în fond.

Or, de către prima instanță a fost ignorat textul integral al art. 52 alin.(2) CPC, care expres indică că, cererea de recuzare și cererea de abținere de la judecată pot fi

înaintate mai târziu doar dacă autorul lor a aflat de existența temeiului recuzării sau abținerii după ce a început judecarea pricinii în fond.

Iar, potrivit dispoziției art. 53 alin. (1), (2) și (5) CPC, propunerea de recuzare se examinează de instanța sesizată cu acțiunea. Instanța audiază persoana a cărei recuzare se solicită, dacă aceasta dorește să dea explicații, și ascultă opinia participanților la proces. Nu se admite interogarea ca mijloc de dovadă a motivelor de recuzare, nici efectuarea unor acte de procedură.

Recuzarea judecătorului se hotărăște, în lipsa acestuia, de un alt judecător sau de un alt complet de judecată, de regulă în aceeași zi.

Instanța decide asupra recuzării în camera de deliberare printr-o încheiere motivată, care nu se supune nici unei căi de atac decât o dată cu fondul hotărârii sau al deciziei.

Reieșind din circumstanțele enunțate, instanța de recurs remarcă că, acțiunea instanței de apel privind prelungirea examinării cauzei în fond, soldate cu emiterea hotărârii contestate, fără a fi soluționată în prealabil cererea de recuzare a completului de judecată respectiv, contravine normelor legale de procedură sus- indicate.

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea hotărârii recurate, or menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a dreptului recurentului SA „Bucuria” de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Cu titlu de principiu, Curtea Europeană în practica sa constantă a formulat principiul că la cererea solicitanților instanța națională urmează să asigure verificarea faptului dacă judecătorul sau completul de judecată vizat corespunde cerinței de imparțialitate în sensul art. 6 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului, și dacă solicitantul ridică problemă imparțialității instanței de judecată, atunci trebuie să fie efectuată o investigație în acest sens.

În special, în cauza *Remli c. France* (nr. 16839/90), Curtea Europeană a constatat încălcarea dreptului persoanei la un proces judiciar echitabil reieșind din faptul că cererile - de recuzare constituie dovezi importante ale faptului că persoana a încercat să conteste faptul necorespunderii completului de judecată cerințelor de obiectivitate și imparțialitate, dar argumentele persoanei nu au fost luate în considerație, dar și nu a fost asigurată procedura corespunzătoare de examinare a argumentelor solicitantului.

Imparțialitatea poate fi apreciată sub diverse aspecte, distingându-se un demers subiectiv, ce tinde a determina ceea ce judecătorul gândește în forul său interior într-o cauză anume și un demers obiectiv, cu scopul de a cerceta dacă acesta a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în privința sa (*Piersack c. Belgiei*).

În acest context este important faptul că, Curtea Europeană a relevat importanta existenței unor garanții suficiente în vederea excluderii oricărei îndoieli legitime în privința imparțialității magistraților, or, în acest aspect, chiar aparențele pot avea o anumită importanță.

În același timp, Curtea Europeană a indicat că, comportamentul și acțiunile instanței de judecată în cursul procesului, și, în special, modul în care judecătorul examinează și gestionează cauză judiciară, pot face dovada atitudinii insuficient de echitabile a judecătorului fata de părțile în proces și poate atesta că partea interesată a fost lipsită de dreptul la examinare corespunzătoare a cauzei (cauza *Kraska v. Switzerland* nr. 13942/88).

Astfel, rezumînd cele expuse mai sus, dat fiind faptul că ignorarea și neexaminarea cererii de recuzare se califică prin practica Curții Europene pentru Drepturile Omului drept încălcare esențială a principiilor unui proces judiciar echitabil și art.6 alin (1) al Convenției Europene, încălcarea procedurală admisă de instanța de judecată afectează legalitatea hotărîrii recurate, care a fost emisă de instanța, a cărei imparțialitate nu a fost verificată de instanța competentă, fapt ce impune casarea hotărîrii Curții de Apel Chișinău și restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță.

Totodată, instanța de recurs remarcă că deși, art. 445 alin. (1) lit. c) CPC prevede că instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, reieșind din faptul că prin Legea pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 155 din 05 iulie 2012, în vigoare de la 30 noiembrie 2012, a fost exclusă competența Curților de Apel ca instanță de contencios administrativ, competente de a judeca aceste pricini în prima instanță, în baza art. 33¹ CPC, devenind judecătoriile, astfel potrivit art. 33¹ CPC, judecătoriile examinează și soluționează în fond toate pricinile civile, dacă legea nu prevede altfel, iar art. 83 alin.(3) lit. (j) a Legii privind protecția mărcilor indică direct că Judecătoria în a cărei jurisdicție este sediul AGEPI soluționează litigiile privind decăderea din drepturile asupra mărcii, prin urmare cauza dată urmează a fi trimisă spre rejudecare în prima instanță la Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Bucuria”, reprezentată de avocatul Sidorencu Maxim.

Se casează integral hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Bucuria” împotriva Societății pe Acțiuni de Tip Deschis „Rot Front”, intervenient accesoriu Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală cu privire la decăderea din drepturile asupra mărcii, cu remiterea pricinii spre rejudecare la Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Maria Ghervas

Tamara Chișca-Doneva